

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

V. Eo seculo persuasum erat iudicia Patriarcharum contra canones lata, nullius esse momenti, è disputatione Zachariæ & Metrophanis in Octava Synodo. Ea regula petit è Concilio Ephesino.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

strum; quantum ex nobis est, cupimus serbare quod scriptum est. Filij obedite parentibus vestris in Domino, videlicet quod facitis iustum vel iudicatum à Dno. vs.

non fertur iudicium, obaudiemus iustum, vel recipiemus iudicium, quod non ex Petri aequitate fuerit prolatum, ac per hoc ipsum privilegio fuerit destitutum? Vnde illustratur locus Synodi Tricassinæ habitæ à Ioanne VIII. anno DCCCLXXVII. qui latam Romæ adversus Lambertum excommunicationem synodi illius consensione firmari voluit. Hincmarus enim omnium primus se damnare dixit eos omnes quos apostolica sedes per beatum & domnum nostrum Papam privilegio beati Petri damnaret, & quod in omnibus secundum scripturarum tramisem, sacrorumque canonum decreta, sedes Romana tenet, per omnia & in omnibus prosequi & tenere. Eodem loquendi genere usi sunt Episcopi Gallicani, cum scripto responderent petitioni Ioannis, de eadem Lamberti excommunicatione, scilicet illius iudicio se hære, quod tulerat privilegio B. Petri & sedis apostolicæ, iuxta sacros canones spiritu Dei conditos & totius mundi reverentia consecratos, & secundum eiusdem Romane sedis Pontificum decreta. Eodem sensu dicitur in Synodo Ticinensi, quæ recepta est in Synodo Pontigonensi, illa omnia à cunctis fuscipi debere summa veneratione quæ Ioannes VIII. decreverit secundum sacrum ministerium suum auctoritate apostolica.

Concil. Pontigon.

ADDITIO

STEPHANI BALUZII.

Hæc loquendi forma perseverabat adhuc sub pontificatu Paschalis secundi; ut testatur Hugo Abbas Flaviniacensis, illorum temporum scriptor. Is enim loquens de Episcopo Eduensi, qui apud Paschalem accusatus erat de simonia, & in Concilio Valentino, cui Iohannes & Benedictus Cardinales præfuerant, sententiam damnationis acceperat, ait Paschalem, cum ab Episcopo Matiscenensi rogaretur ut elementer ageret cum Eduensi, noluisse postulata ejus admittere, sed mandata ad Cardinales dedisse ut causam illam rectè & ordine judicarent, apud se ratum fore iudicium aequitate Petri latum. Hæc sunt enim ipsamet Hugonis Flaviniacensis verba.

Epistola Caroli Calvini ad Ioannem VIII. inter epistolas Hincmarum,

IV. Altera epistola, qua de iudiciis contra canonicum tenorem Romæ latis apud Ioannem VIII. Carolus Calvus conquestus est, aperte ostendit summum ab Episcopis Gallicanis Principem ut liberius ex ejus persona querelas suas promovere possent, & eorum quæ contra regulas gerebantur restitutionem impetrare. Presbyteri damnati, & poenitentia addicti, ob varias causas, sed præcipuè ob exterarum & subintroductarum mulierum consortium, Romam inconsultis Metropolitanis adibant; & inde literas reportabant, quæ iudiciis Episcoporum refragabantur, eoque, aut eorum Vi-

carios, Romam evocabant, ut iis præsentibus de crimine Presbyteri accusati disceptaretur. Has epistolas non iussione apostolica, sed ut assoler etiam in republica, propter multiplicia reclamatorum negotia, quorumcunque ministrorum quasi pia miseratione factas, & nos (inquit Carolus) & illius regionis putant Episcopi. Itaque ut hanc disciplinæ labem ab Ecclesia Gallicana amoliretur, ordinem, qui ab antiquis temporibus in appellationibus Episcoporum & Presbyterorum dijudicandis constanter retentus fuerat, copiosè edidit; scilicet Episcoporum intra provinciam auctoritate sedis apostolicæ iudicium renovari posse; sed Presbyterorum appellationes à synodo provincie ad sedem apostolicam nunquam admittas, contra præscripta Nicænæ Synodi, Antiochenæ, & Carthaginensis, quarum verba recitat. Deinde infert aliam esse causam eorum Episcoporum qui ad Synodum Romanam convenire solent, & qui in remotis ab urbe Roma regionibus commorantur. Transalpinis, inquit, & alijs qui in similiter longinquis regionibus commorantur, apostolica sedes, & sacrorum canonum promulgatores, loquente in eis sancto Spiritu, que sunt unicuique provincia possibilia, & auctoritati convenientia, atque paci Ecclesie congruentia, tenenda & exequenda discretissime præfixerunt. Ecclesiastica verò privilegia Ecclesiis servanda esse probat ex Gregorio. Tandem graviter concludit, prolatis Imperatorum & Pontificum conceptis verbis, quæ legum & canonum observationem commendant: Hæc igitur servemus nostris temporibus tanto gratius, quanto & Ecclesia & Imperio erit capaxius; & servando quæ legaliter ac regulariter gesta sunt, rata esse faciamus quæ legaliter ac regulariter gesserimus. Non potuit cautius & honorificentius canonum executionem à Pontifice exigere quam nullitate iudiciorum quæ illis contraria essent proposita, & paci ecclesiasticæ periculo indicato, eodemque jure in iudiciis secularibus constituto.

V. Sanè dubitandum non est quin eo seculo persuasum esset omnia iudicia, quæ canonibus contraria essent, nullius esse momenti. Quod apertissimè colligitur ex exceptione Zachariæ Chalcedonensis Episcopi & Metrophanis Smyrnæ in Octava Synodo. Zacharias tuendam susceperat Photij causam, adversus iudicia Nicolai, & ceterorum Patriarcharum, qui Photium damnaverant: quorum iudiciorum auctoritatem ex eo elevat, quod canonibus adversarentur. Canones, inquit, supra Patriarchas etiam sunt. Quando ergo hi in canones peccant, eos non sequimur; si ex canonum præscripto facti sunt,

CAPVT VII.

Synopsis.

I. Conquerentibus Clericis de iudiciis Episcoporum subueniebant Principes. In eam rem extat canon Concilij Francofordiensis. Post iudicium Metropolitanum, si partes non consentiant rebus iudicatis, accedere possunt ad Principem, cum relatione Metropolitanum.

II. Prudentia auctorum huius canonis expenditur. Conciliatur hic canon cum Antiocheno Concilio. Imperator adiri non debet ante iudicium Synodi. Cum temperamento, cognitionem quandam extraordinariam Princeps in his negotiis exercebat.

III. Summus Capellanus discutebat res ecclesiasticas in Palatio, ut Comes Palatii res seculares. Ad Regem referebat de iis negotiis que maioris essent momenti. Apocristarius idem cum Capellano. De contentione canonice omnis generis iudicium ferebat. Quem ordinem tenebat in iudiciis ferendis. Intererat omnibus constitutionibus que fiebant in Palatio.

IV. Munus Apocristarii istius gratum fuit Romanis Pontificibus. Ei muneri admoitis Episcopis, gratiam faciebant canonum, ut ab Ecclesiis suis abesse possent. Ea indulgentia assensu Synodi Francofordiensis ad petitionem Regis confirmata. Apocristarii isti similes illis qui morabantur in comitatu Imperatorum Constantinopolitanorum. Archiepiscopi tandem confusum est cum munere Comitum Palatii, quod restitui petiit Synodus Carisiaca.

V. Temporibus Ludovici Pij, omisso Metropolitanano, damnati Presbyteri reuera Principem adibant. Ea de re queritur Concilium Parisense, & docet hunc abusum ortum habuisse ex cessatione synodorum provincialium. Canones infracti erant, quia omisso Metropolitanano Princeps interpellabatur.

VI. Missas Dominicas Reges mittebant per provincias, qui canonum & legum executioni invigilarent. Regia auctoritate qua corrigenda erant, cum Episcopis corripiebant. In eo negotio Rex Episcopis cooperabatur, ut loquitur Carolus Magnus.

VII. Ludovicus Pius sui sibi commissam Ecclesia & Regni curam. Huius sui ministerij adutores esse Episcopos, in suo ministerio quod eis divina auctoritate impostum est, & Comites in ministerio illis credito, humano mandato. Reges ita erant Monitores, ut contumaces emendarent.

VIII. Missorum Dominicarum dignitas & munus, de Flodoardo, & Capitularibus, Alii a Missis discurrentibus, qui erant ministri tantum. Cum Episcopis prospiciebant canonum executioni, & vulnus impediabant. Appellationes ab abusu post vulnus remedium parant.

IX. Presbyteri vexati ab Episcopis in visitationibus & variis sumptibus, confugerunt ad Carolum Calvum, qui lege lata illis iniuriis contra canones illatis prospexit. Carolus interpretationem canonum sibi vindicavit, & indicit Episcopis executionem secundam interpretationem a se datam. Communitibus decimarum interversionem comminatur.

I. NUNC considerandum restat qua ratione prospiceretur, si de iudiciis Episcoporum moveretur aliqua quaestio. Sanè Principem suas partes interpo-

E e

sunt, haec sequimur. Deinde aliquot exemplis causam suam instruit Zacharias, & probare contendit alienam fuisse ab Ecclesiae disciplina sententiam à Nicolao contra Photium latam. Metrophanes respondet quidem Zachariae, ita tamen ut regulam ab eo positam non evertat; excipit tantum, Nicolaum Papam iudicem electum fuisse à Photio & Ignatio in controversia sedis Constantinopolitanae, atque ideo sententiam iudicis electi nullo modo rejici posse, secundum leges civiles & ecclesiasticas. Tum exemplis in contrarium allatis à Zacharia satisfacit. Ex eo etiam capite Nicolaus I. Romanorum decretorum robur & firmitatem petit, quòd synodicas patrum constitutiones inviolabiliter retineant. Ea regula petita est à Concilio Ephesino, quod in relatione ad Theodosium ait sententiam illam, quae à canonibus aliena est, nihil aliud in se continere quam apertam contumeliam: κείνος γὰρ ἡμεῖς ἐαυτοῦ οὐκ ἐχρησάει χειροτονῶν, ἐδὲ δέχεται, λοιδορεῖται, ἔδδεν ἔχει πλεόν. Quod videtur haustum à Concilio Nicæni canone sexto, quo decretum illud Metropolitanum & Synodi provincialis firmum esse debere constituitur quod rationabile sit & secundum regulam ecclesiasticam comprobatur.

VI. Illa tamen regula (quae in iis etiam sententiis locum habet quae proferuntur à magistratibus qui vice sacra iudicant) eo sensu accipienda est, si iudicium specialiter contra leges vel senatusconsulta vel constitutionem fuerit prolatum, ut loquitur Modestinus Iurisconsultus. Quod obtinere etiam debet, si expressim & specialiter contra canones & manifesti juris formam iudicatum fuerit; id est, ut loquuntur Magistri, si contra jus constitutionis vel canonis iudicatum fuerit, non autem si contra solum jus litigatoris. Attamen non est quòd aliquis inde colligat liberum fuisse unicuique, qui iudicio reddito premeretur, rei iudicatae auctoritatem contemnere. Solum Principi, & Ecclesiae Gallicanae, nullitatis disceptatio competeat, non ea quidem mente ut rescinderet sententiam latam, cum in omnibus causis apostolicae sedis reverentiam custodirent; sed ut rei iudicatae executionem susponderent, si contra manifesti juris formam aliquid obreptum fuisset. Qua de re ad Romanum Pontificem rescribebant, si tanti esset res controversa ut diligentiam illam exigeret, ut possent ἀπελεῖσθαι ἢ ἀφελείν, quemadmodum loquitur Octava Synodus, de iis quae disceptantur cum Ecclesia Romana.

Vertical marginal notes in Latin and Greek script, including references to various councils and legal texts.